

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
Sölvhólgötu 7
101 Reykjavík

Reykjavík 6. ágúst 2019

1908002SA GB
Málalykill: 00.64

Efni: Umsögn um drög að grænbók um flugsamgöngur - S-197/2019

Vísað er til tilkynningar í samráðsgátt stjórnarráðsins frá 26. júlí sl. þar sem óskað er eftir umsögnum um drög að grænbók um stefnu stjórnvalda í málefnum flugrekstrar og flugtengdrar starfsemi hér á landi.

Tilfni er til þess í upphafi að taka undir athugasemdir frá sveitarfélögum um að umsagnarfrestur um grænbókina er skammur og ætti að vera vandræðalaust að framlengja hann til loka ágúst.

Áherslur Sambands íslenskra sveitarfélaga

Stefna í flugmálum er nýmæli hér á landi sem sætir nokkurri furðu í ljósi þess hve flugsamgöngur eru mikilvægar bæði með tilliti til landfræðilegrar stöðu Íslands og mikilla fjarlægða innanlands. Þegar horft er til stefnumörkunar Sambands íslenskra sveitarfélaga 2018-2022 er ljóst að flugmál og flugtengd starfsemi er mikilvæg út frá sjónarhóli sveitarfélaga. Í stefnumörkuninni er lögð sérstök áhersla á eftirfarandi atriði sem snúa ýmist beint eða óbeint að umfjöllunarefnum grænbókarinnar.

Sambandið beiti sér fyrir því að tekið verði upp endurgreiðslukerfi í innanlandsflugum fyrir þá landshluta þar sem flugsamgöngur eru einu raunhæfu almenningssamgöngurnar (3.4.24.)

Sambandið skal beita sér fyrir því að unnið verði markvisst að því að fjölga komum og brottförum erlendra ferðamanna á fleiri stöðum en SV-horninu. Forsenda árangurs er að alþjóðaflugvellir uppfylli sem fyrst viðmið um flugöryggi (3.4.26.)

Sambandið vinni að því, í samvinnu við landshlutasamtök sveitarfélaga, að tryggja öruggan laga- og rekstrargrundvöll fyrir heildstætt kerfi almenningssamgangna milli og innan landshluta. Sambandið leggur áherslu á að fjárveitingar verði auknar til verkefnisins og framtíðarskipulag rekstrar verði útfært á skýran hátt (3.4.22.)

Sambandið vinni að því að við stefnumótun í samgöngumálum verði vistvænar samgöngur settar í forgang, að teknu tilliti til ólíkra aðstæðna landshlutanna, með því að styðja sérstaklega við notkun vistvænna orkugjafa, draga úr neikvæðum áhrifum af bílaumferð og auka jafnræði fjölbreyttra samgöngumáta (3.4.23.)

Sambandið beiti sér fyrir því að ríki, sveitarfélög, landeigendur og ferðaþjónustan vinni saman að því að draga úr neikvæðum áhrifum af aukinni umferð ferðamanna á viðkvæma staði í íslenskri náttúru. Áhersla

verði lögð á nauðsynlega uppbyggingu á ferðamannastöðum og að umferð ferðamanna verði beint á landsvæði sem þola aukna umferð. Jafnframt verði lögð áhersla á að vegum og öðrum innviðum verði viðhaldið til að þeir þoli þá aukna umferð sem leiðir af fjölgun ferðamanna (3.4.15.)

Sambandið hefur jafnframt tjáð sig í umsögnum um ýmis umfjöllunarefni sem fjallað er um í grænbókinni. Má m.a. nefna að sambandið telur afar aðkallandi að auka fjárveitingar til innviða sem nýtast innanlandsflugi, þ.á m. á varaflugvöllum fyrir alþjóðaflug. Í því samhengi tekur sambandið undir tillögu um að fundin verði leið sem tryggir til frambúðar fjármögnun slíkra framkvæmda, svo sem með stofnun sjóðs um uppbyggingu varaflugvalla.

Tilfni er til þess að taka fram að sambandið hefur ekki mótað áherslur um sum af þeim álitaeftum sem fjallað er um í grænbókinni. Má þar nefna staðsetningu alþjóðaflugvallar, framtíð Reykjavíkurflygvallar og hugsanlegan flutning miðstöðvar innanlandsflugs frá Reykjavík til Keflavíkurflygvallar. Sambandið tekur í þessari umsögn ekki afstöðu til slíkra álitaefta en vísar þess í stað til umsagna frá einstökum sveitarfélögum og landshlutasamtökum sveitarfélaga.

Erfið staða innanlandsflugs

Í grænbókinni er á bls. 25-30 fjallað um erfitt rekstrarumhverfi innanlandsflugs. Verkefnisstjórnin fjallar hins vegar ekkert um hina svonefnda skosku leið án þess að skýrt sé hvort það sé vegna þess að útfærsla þeirrar leiðar falli utan verksviðs verkefnisstjórnarinnar. Tilfni er því til að minna á að í samstarfsyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar segir:

Unnið verður að því að gera innanlandsflug að hagkvæmari kosti fyrir íbúa landsbyggðanna.

Válegar fregnir sem nýlega hafa borist, um fyrirhugaða fækkun ferða í innanlandsflugi, hljóta að kalla á að útfærsla tillagna um stuðning við innanlandsflug verði hraðað. Sambandið leggur því sérstaka áherslu á að tekið verði upp endurgreiðslukerfi í innanlandsflugi fyrir þá landshluta þar sem flugsamgöngur eru einu raunhæfu almenningssamgöngurnar (3.4.24.)

Til þess að grænbókin geti staðið fyllilega undir nafni virðist vera þörf á að setja fram ítarlegri sýn um aðgerðir í þágu innanlandsflugs.

Loftslags- og umhverfismál

Að áliti sambandsins hefði mátt setja meiri metnað í þessa umfjöllun, þótt það sé ákveðið fagnaðarefni að flugmálayfirvöld beini sjónum að þessum þætti starfseminnar. Athygli vekur að tillögur á bls. 82, sem snúa beint að loftslags- og umhverfismálum, eru mjög almennt orðaðar. Þar segir t.a.m.:

Isavia verði til fyrirmyndar þegar kemur að umhverfismálum. Allur rekstur fyrirtækisins taki mið af því markmiði m.a. með umhverfisvænum orkugjöfum, flokkun sorps, dregið sé úr hávaða o.s.frv.

Flugrekendur verði hvattir til að vera til fyrirmyndar í umhverfis- og loftslagsmálum.

Sérstaklega vill sambandið leggja áherslu á að ISAVIA og aðrir rekstraraðilar á Keflavíkurflugvelli setji sér skýr markmið í umhverfismálum og að íslenska ríkið, sem eigandi ISAVIA, fylgi því jafnframt eftir að slík markmið verði sett. Hér verður að hafa í huga að Keflavíkurflugvöllur er stærsti vinnustaður á Íslandi og því mikil tækifæri til þess að skapa góð fordæmi gagnvart öðrum vinnustöðum.

Í umsögn sambandsins um aðgerðaáætlun í loftslagsmálum var m.a. bent á þörf fyrir að nýta betur almenningsamgöngur til og frá Keflavíkurflugvelli. Mikil sóknarfæri eru t.a.m. í því að gera samgöngusamninga við starfsfólk flugvallarins um að nýta vistvænar samgöngur. Einnig eru án efa tækifæri til þess að auka notkun rafknúinna ökutækja sem sinna margháttaðri þjónustu innan flugvallarsvæðisins, meðhöndlun úrgangs og úrgangsforvarnir, o.s.frv.

Aðkoma sveitarfélaga

Tilfni er til að gera alvarlega athugasemd við að í verkefnisstjórn sem falið var að semja grænbókina var enginn fulltrúi frá sveitarfélögum. Hið sama á við um starfshópa sem falið var að fjalla um nánar afmörkuð viðfangsefni. Engin tilraun var heldur gerð við vinnslu grænbókarinnar til þess að kalla eftir afstöðu eða áherslum sveitarfélaga, sbr. umfjöllun á bls. 7-8 um samráð við vinnslu grænbókarinnar.

Að lokum er tekið undir ábendingu í umsögn Samtaka sveitarfélaga á Suðurnesjum um að fulltrúum á sveitarstjórnarstiginu í nærumhverfi Keflavíkurflugvallar verði bætt inn í vettvang aðila sem hittast á tveggja mánaðafresti, með það að markmiði að tryggja samþættingu og upplýsingagjöf á milli aðila og beggja stjórnarsýslustiga. Sveitarstjórnarfolk á Suðurnesjum hefur á undanförunum árum bent á að ekki sé nóg að byggja upp stoð í íslenskt efnahagslíf, sem alþjóðaflugvöllurinn á Keflavíkurflugvelli er, án þess að skoða áhrif þess á nærsamfélagið. Á árunum 2015-2019 fjölgaði íbúum á Suðurnesjum um 23,1%, sem að stórum hluta má rekja til áhrifa af vexti Keflavíkurflugvallar.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

